

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of עבודה זרה כ"ו
Some of the topics we will learn about include.

בת ישראל

לא תיילד את העובדת כוכבים
מפני שמילדת בן לעובדת כוכבים

A Jewish woman may not be the midwife for an idolatress, because she causes the birth of a child who will worship עבודה זרה.

The Machlokes regarding

עובדת כוכבים
מילדת בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה

Whether an idolatress may be the midwife for a Jewish woman, when there are others present.

And the similar Machlokes regarding

עובדת כוכבים
מוניקה את בנה של בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה

Whether an idolatress may nurse a Jewish child, when there are others present.

בשכר שרי

משום איבה

The חכמים permitted a מילדת for pay, because if the Jewess refuses to do it for pay, this causes animosity between the Jews and non-Jews.

B Several cases in which there is no concern for איבה.

עובדי כוכבים ורועי בהמה דקה

לא מעלין
ולא מורידין

If an idolater, or a shepherd of small animals who usually steals from the public, fell into a pit, a Jew should not actively save them from danger by taking them out of the pit, but one should not actively assist in killing them by throwing them into a pit.

המינין והמסורות

מורידין ולא מעלין

One must actively assist in killing heretics, informers, and certainly one should not actively save them from danger.

The Machlokes regarding

מומר להכעיס

Whether one who intentionally violates transgressions to rebel against the Torah, is considered a מין, and therefore אין מורידין, OR he is considered a מומר, and therefore מורידין.

Several applications of ולא מעלין with the understanding that

אין מניחין לעלות

One must prevent them from saving themselves.

A

בת ישראל
לא תיילד את העובדת כוכבים
מפני שמילדת בן
לעובדת כוכבים

עובדת כוכבים
מילדת בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה

עובדת כוכבים
מוניקה את בנה של בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה

בשכר שרי
משום איבה

B

עובדי כוכבים ורועי בהמה דקה
לא מעלין
ולא מורידין

המינין והמסורות
מורידין ולא מעלין

מומר להכעיס

ולא מעלין
אין מניחין לעלות

1 So, let's review ...

Zugt Di Mishnah:

בת ישראל

לא תיילד את העובדת כוכבים

מפני שמילדת בן לעבודת כוכבים

A Jewish woman may not be the midwife for an idolatress, because she causes the birth of a child who will worship

עבודה זרה.

However

אבל עובדת כוכבים

מילדת בת ישראל

An idolatress may be the midwife for a Jewish woman.

And the Braisa elaborates that the second ruling of the Mishnah is actually a Machlokes:

רבי מאיר holds

עובדת כוכבים

לא תיילד את בת ישראל

מפני שחשודין על שפיכות דמים

An idolatress may not be the midwife for a Jewess, because she is suspected of killing the child.

While the חכמים hold it depends:

בזמן שאחרות עומדות על גבה

מילדת את בת ישראל

בינה לבניה

לא תיילד את בת ישראל

When others are present, the idolatress may be a midwife for a Jewess, and there is no concern for שפיכות דמים because she is afraid of being caught.

However, when others are not present, the idolatress may not be a midwife, because there is concern for שפיכות דמים, since she is not afraid of being caught.

While רבי מאיר holds

אפילו אחרות עומדות על גבה נמי

לא תיילד את בת ישראל

Because

דזימנין דמנחא ליה ידא אפותא וקטלא ליה ולא מתחזי

The idolatress might press her hand on the child's forehead and kill him without anyone realizing.

=====

1

מאיר

בת ישראל

לא תיילד את העובדת כוכבים
מפני שמילדת בן לעבודת כוכבים

A Jewish woman

may not be the midwife for an idolatress, because she causes the birth of a child who will worship עבודה זרה.

אבל עובדת כוכבים
מילדת בת ישראל

An idolatress may be the midwife for a Jewish woman.

בביתא

רבי מאיר

עובדת כוכבים

לא תיילד את בת ישראל
מפני שחשודין על שפיכות דמים

An idolatress may not be the midwife for a Jewess, because she is suspected of killing the child.

חכמים

בינה לבניה
לא תיילד

את בת ישראל

However, when others are not present, the idolatress may not be a midwife, because there is concern for שפיכות דמים, since she is not afraid of being caught.

בזמן שאחרות
עומדות על גבה

מילדת את בת ישראל

When others are present, the idolatress may be a midwife for a Jewess, and there is no concern for שפיכות דמים because she is afraid of being caught.

While רבי מאיר holds

אפילו אחרות עומדות על גבה נמי
לא תיילד את בת ישראל

Because

דזימנין דמנחא ליה ידא אפותא
וקטלא ליה ולא מתחזי

The idolatress might press her hand on the child's forehead and kill him without anyone realizing.

2 Similarly, the Mishnah continues
 בת ישראל
 לא תניק בנה של עובדת כוכבים
 A Jewess may not nurse a child of עכו"ם, because
 שמגדלת בן לעבודת כוכבים
 However
 אבל עובדת כוכבים
 מניקה בנה של ישראל ברשותה
 An idolatress may nurse a Jewish child in its mother's
 home,

And here too, there is a Machlokes:

רבי מאיר holds
 עובדת כוכבים
 לא תניק את בנה של בת ישראל
 מפני שחשודה על שפיכות דמים
 An idolatress may not nurse a Jewish child, even in its
 mother's home, and even
 אחרות עומדות על גבה
 Because
 דזימנין דשייפא ליה סמא לדד מאבראי וקטלא ליה
 Before she arrives, she might apply poison to her breasts
 to kill the child.

While the חכמים hold
 עובדת כוכבים
 מניקה את בנה של בת ישראל
 בזמן שאחרות עומדות על גבה
 אבל לא בינו לבינה
 An idolatress may nurse a Jewish child only when others
 are present, because there is no concern for שפיכות דמים,
 since she is afraid of being caught;
 But she may not nurse a Jewish child in private, because
 there is concern for שפיכות דמים, since she is not afraid of
 being caught.
 =====

2 *The Mishnah continues* מלפ

בת ישראל
לא תניק בנה של עובדת כוכבים
A Jewess may not nurse a child of עכו"ם,
because
שמגדלת בן לעבודת כוכבים
However
אבל עובדת כוכבים
מניקה בנה של ישראל ברשותה
An idolatress may nurse a Jewish child
in its mother's home,

כריתא

רבי מאיר

עובדת כוכבים
לא תניק את בנה של בת ישראל
מפני שחשודה על שפיכות דמים
An idolatress may not nurse a Jewish child,
even in its mother's home,
and even
אחרות עומדות על גבה
Because
דזימנין
דשייפא ליה סמא לדד מאבראי
וקטלא ליה
Before she arrives, she might apply poison
to her breasts to kill the child.

חכמים

עובדת כוכבים
מניקה את בנה של בת ישראל
בזמן שאחרות עומדות על גבה
אבל לא בינו לבינה
An idolatress may nurse a Jewish child only when
others are present, because
there is no concern for שפיכות דמים,
since she is afraid of being caught;
But she may not nurse a Jewish child in private,
because there is
concern for שפיכות דמים,
since she is not afraid of
being caught.

3 The Gemara questions the first ruling of the Mishnah
 בת ישראל
 לא תיילד את העובדת כוכבים
 From a Braisa which rules
 יהודית מילדת עובדת כוכבים
 בשכר אבל לא בחנם
 A Jewess may be the midwife for an idolatress, only for
 pay, but not for free.
 While our Mishnah implies that even בשכר אסור, because
 the Mishnah gives the reason as
 מפני שמילדת בן לעבודת כוכבים

רבי יוסף explains

בשכר שרי

משום איבה

The חכמים permitted a מילדת for pay, because if the Jewess
 will refuse to do it for pay, it will cause animosity between
 the Jews and non-Jews.

While our Mishnah refers to

בחנם אסור

And there is no concern for איבה, because as Rashi
 explains, the Jewess can claim

צריכה אני לשכר מזונותי

She does not do this for free, because she needs to earn a
 living.

3 בת ישראל
 לא תיילד את העובדת כוכבים

?

ברייתא

יהודית מילדת עובדת כוכבים
 בשכר אבל לא בחנם

A Jewess may be the midwife for an idolatress,
 only for pay, but not for free.

While our Mishnah implies that even בשכר אסור,
 because the Mishnah gives the reason as
 מפני שמילדת בן לעבודת כוכבים

רב יוסף

משום

בחנם אסור

And there is no concern
 for איבה,

because as Rashi explains,
 the Jewess can claim
 צריכה אני לשכר מזונותי
 She does not do this for free,
 because she needs to
 earn a living.

ברייתא

בשכר שרי
 משום איבה

The חכמים permitted
 a מילדת for pay,
 because if the Jewess will
 refuse to do it for pay,
 it will cause animosity
 between the Jews
 and non-Jews.

4 The Gemara proceeds with three other cases where there is no concern for איבה.

2.

אולודי עובדת כוכבים בשבתא בשכר
אסור

A Jewess is forbidden to be the midwife for an idolatress on Shabbos even for pay;
And there is no concern for איבה, because the Jewess can claim,

דין דמינטרי שבתא מחללינן עלייהו
דידכו דלא מינטרי שבתא לא מחללינן

We are permitted to desecrate the Shabbos in childbirth only for those who keep Shabbos, but not for non-Jews who do not keep Shabbos.

3.

אנוקי בשכר
אסור

A Jewess is forbidden to nurse a non-Jewish child even for pay;

And there is no concern for איבה, because,
If the Jewess is not married, she can claim
בעינא לאינסובי

If I nurse the child, no one will marry me.

And if the Jewess is married, she can claim

לא קא מזדהמנא באפי גברא

If I nurse the child, my husband will find me repulsive.

4

2

אולודי עובדת כוכבים בשבתא בשכר אסור

*A Jewess is forbidden to be the midwife
for an idolatress on Shabbos even for pay;
And there is no concern for איבה,
because the Jewess can claim,*

**דין דמינטרי שבתא מחללינן עלייהו
דידכו דלא מינטרי שבתא
לא מחללינן**

*We are permitted to desecrate the Shabbos in
childbirth only for those who keep Shabbos,
but not for non-Jews who do not keep Shabbos.*

3

אנוקי בשכר אסור

*A Jewess is forbidden to nurse a non-Jewish child
even for pay;
And there is no concern for איבה, because,*

*If the Jewess
is not married, she can claim*

בעינא לאינסובי
*If I nurse the child,
no one will marry me.*

*And if the Jewess
is married, she can claim*

**לא קא מזדהמנא
באפי גברא**
*If I nurse the child,
my husband will find me
repulsive.*

5

4.

Regarding the Halachah of

העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה

לא מעלין ולא מורידין

If an idolater, or a shepherd of small animals who usually steals from the public, fell into a pit, a Jew should not actively save them from danger by taking them out of the pit, but one should not actively assist in killing them by throwing them into a pit.

Here too,

אסוקי בשכר

אסור

A Jew may not save them from the pit, even for pay;

And there is no concern for איבה, because the Jew can claim

קאי ברי איגרא

I cannot save you, because my son is on the rooftop, and it's more important for me to save his life than earn the pay.

OR, the Jew can claim

נקיטא לי זימנא לבי דואר

I cannot save you, because I have an appointment with an official, and if I don't show up, my loss will be greater than your pay.

=====

5

4

העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורידין

*If an idolater, or a shepherd of small animals
who usually steals from the public,
fell into a pit,*

*a Jew should not actively save them from danger
by taking them out of the pit,*

*but one should not actively assist in killing them
by throwing them into a pit.*

Here too,

אסוקי בשכר אסור

*A Jew may not save them from the pit, even for pay;
And there is no concern for איבה,
because the Jew can claim. . .*

נקיטא לי זימנא לבי דואר

*I cannot save you, because
I have an appointment
with an official, and if I
don't show up, my loss will
be greater than your pay.*

קאי ברי איגרא

*I cannot save you, because
my son is on the rooftop,
and it's more important for
me to save his life than
earn the pay.*

6 The Gemara elaborates on this Halachah of העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין

רבי יוחנן related the following Braisa before רבי אבהו אבל המינין והמסורות והמומרים היו מורדין ולא מעלין One must actively assist in killing heretics, informers, or renegades, and certainly one should not actively save them from danger.

רבי יוחנן responded that סמי מכאן מומר We must remove מורדין from the list of those that are מורדין because regarding השבת אבידה we derive from the Pasuk לכל אבידת אחיך לרבות את המומר The word לכל comes to include that one is obligated to return the item, and certainly save the life of even a renegade, and certainly ולא מורדין One should not assist in killing him?
=====

6 העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא מעלין ולא מורדין

רבי יוחנן related the following Braisa to רבי אבהו

אבל המינין והמסורות והמומרים היו מורדין ולא מעלין

One must actively assist in killing heretics, informers, or renegades, and certainly one should not actively save them from danger.

רבי יוחנן responded that

סמי מכאן מומר

We must remove מורדין from the list of those that are מורדין, because regarding אבידה we derive from the Pasuk

לכל אבידת אחיך

לרבות את המומר

The word לכל comes to include that one is obligated to return the item, and certainly save the life of even a renegade, and certainly

ולא מורדין

One should not assist in killing him?

7 The Gemara proceeds with a מחלוקת רב אחא ורבינא regarding מומר:
 One says לתיאבון מומר
 One who intentionally violates transgressions merely for his own benefit, such as to save money, is considered a מומר, and therefore אין מורידין
 However, להכעיס מין הוי
 One who intentionally violates transgressions to rebel against the Torah, is considered a מין, and therefore אין מורידין.

While the other says אפילו להכעיס נמי מומר
 Even one who intentionally violates transgressions to rebel against the Torah is considered only a מומר, and therefore אין מורידין

אלא איזהו מין זה העובד אלילי כוכבים
 And only one who worships עבודה זרה is considered a מין, and מורידין.
 =====

7 מחלוקת רב אחא ורבינא
מומר

The other says
אפילו להכעיס מומר
Even one who intentionally violates transgressions to rebel against the Torah is considered only a מומר, and therefore אין מורידין

אלא איזהו מין זה העובד אלילי כוכבים
And only one who worships עבודה זרה is considered a מין, and therefore מורידין.

One says
לתיאבון מומר
One who intentionally violates transgressions merely for his own benefit, such as to save money, is considered a מומר, and therefore אין מורידין

להכעיס מין הוי
One who intentionally violates transgressions to rebel against the Torah, is considered a מין, and therefore מורידין.

8 The Gemara now elaborates on the Halachah המינין והמסורות היו מורידין ולא מעלין

The Gemara asks השתא אחותי מחתינן אסוקי מיבעי

If we are obligated to assist in killing them, then it's self-understood that one should not save them from danger?

The Gemara offers three examples in which ולא מעלין means

אין מניחין לעלות

One must prevent them from saving themselves:

1.

שאם היתה מעלה בבור מגררה

If the מין fell into a pit and there were steps in the pit, one must remove the steps

And there is no concern for איבה, because he can claim לא תיחות חיותא עלויה

I don't want my animals to walk into the pit.

2.

שאם היתה אבן על פי הבאר מכסה

If there was a stone near the opening of the pit, one must cover the pit with the stone;

And there is no concern for איבה, because he can claim לעבורי חיותא עלויה

I need to lead my animals over the pit.

3.

שאם היה סולם מסלקו

If there was a ladder inside the pit, one must remove ladder;

And there is no concern for איבה, because he can claim בעינא לאחותי ברי מאיגרא

I need the ladder to take my son down from the roof.

8 המינין והמסורות היו מורידין ולא מעלין

?

השתא אחותי מחתינן אסוקי מיבעי

If we are obligated to assist in killing them, then it's self-understood that one should not save them from danger?

ולא מעלין

אין מניחין לעלות

One must prevent them from saving themselves:

1

שאם היתה מעלה בבור מגררה

If the מין fell into a pit and there were steps in the pit, one must remove the steps

And there is no concern for איבה, because he can claim

לא תיחות חיותא עלויה

I don't want my animals to walk into the pit.

2

שאם היתה אבן על פי הבאר מכסה

If there was a stone near the opening of the pit, one must cover the pit with the stone;

And there is no concern for איבה, because he can claim

לעבורי חיותא עלויה

I need to lead my animals over the pit.

3

שאם היה סולם מסלקו

If there was a ladder inside the pit, one must remove ladder;

And there is no concern for איבה, because he can claim

בעינא לאחותי ברי מאיגרא

I need the ladder to take my son down from the roof.